

עניינים תוכן

- 2 מבוא
- 3 פרק ראשון: רקע היסטורי: פעולה השביתה- מאז ועד היום
- 4 פרק שני: היבטים חיוביים של פעולת השביתה
- 7 פרק שלישי: היבטים שלילים בפעולת השביתה
- 8 פרק רביעי: פרק דיון
- 9 סיכום
- 10..... ביבליוגרפיה

מבוא

שביתה- מעשה בריונות או אמצעי לגיטימי

שביתה היא הפסקת עבודה זמנית שעובדים מחליטים לבצע נגד המעסיקים שלהם כדי להפעיל עליהם לחץ במסגרת סכסוך בין העובדים ובין המעסיקים. שביתה לרוב מאורגנת על ידי איגודים מקצועיים וועדי עובדים, אם כי היא גם יכולה להתקיים על ידי כל התארגנות עובדים. ביחסי העבודה קיימים כמה סוגים שונים של שביתה, ואשר כולם נועדו כדי ליצור מערכת לחצים על המעסיקים ולהביא לכך שהזכויות שלהם, ולפעמים הדרישות שלהם מעבר לכך, יקבלו את המענה המתאים ולא יזכו להתעלמות.

מצד אחד קיימים היבטים שליליים של היבט השביתה כמו פגיעה בכלכלה של הארגון ופגיעה בכלכלת המשק באופן כללי. שביתה לא פוגעת רק במעסיק אלא גם בלקוחות, מקבלי השירות ובחברה כולה. במקרים אשר בהם השביתה מתרחשת בשירותים חיוניים כמו בתי חולים, נמלים וכיוצא בדבר, מדובר בסכנה של ממש. כמו כן, שביתה יכולה להיתפס בתור מכשיר להפעלת לחץ לא מוצדק כאשר מדובר על מקרים שבהם הצד של העובדים הינו מוגזם או לא מוצדק. מצד שני, יש הרואים בשביתה הכרח מאחר ויש להגן על זכויות העובדים שלא יפגעו נגד פעילות שונה של הארגון. השביתה היא למעשה האמצעי היחיד שיש בידי העובדים ואשר בעזרתו הם יכולים להפעיל לחץ אמיתי על ההנהלה ועל המעסיקים שלהם. כמו כן הזכות לשבות נחשבת במקומות רבים בעולם המערבי מימוש זכות דמוקרטית, הזכות להתאגדות, אשר מימושה מחזקת את החברה שבה הוא מתקיים ומאפשרת לעובדים לדאוג לאינטרסים שלהם ולא רק לשמש בתור עובדים שמחויבים לעבוד בכל תנאי שהוא. הדעות אשר תומכות בזכות השביתה גורסות כי השביתה מלכתחילה הומצאה כדי לתת מענה לעוולות שנעשו עבור עובדים רבים בעבר, וכי אין קיומה של השביתה עלול להביא לניצול של העובדים וחוסר יכולת שלהם לדאוג לגורלם במקום העבודה שלהם. עבודה זו תבקש לעמוד על ההבדלים בין הצדדים השונים ולנסות לבחון מהו ההיבט הבולט יותר בהקשר של פעולת השביתה. שאלת המחקר אם כן תהיה:

שאלת מחקר

האם השביתה היא אמצעי לגיטימי להשגת מטרות העובדים או שמדובר באקט של בריונות?

פרק ראשון: רקע היסטורי: פעולה השביתה- מאז ועד היום

שביתה הייתה תופעה אשר הייתה נפוצה כבר בתקופה העתיקה, למרות שהיא לא הוגדרה במובן הזה. מידי פעם עובדים היו מפסיקים או פוגעים באיכות עבודתם כדי להפעיל לחצים על המעסיקים שלהם. עם

תחילת העידן התעשייתי שנבע מן המהפכה התעשייתית הפכה השביתה להיות מאפיין ברור בנוף אשר מהווה את יחסי העבודה של החברה והמשק (Mather, 1974). המצב החדש אשר נוצר בעקבות המהפכה התעשייתית גרם לכך שמספר גדול של עובדים, אשר היו בני מעמד הפועלים התעשייתי, חיו בערים משותפות וקיבלו שכר תמורת השירותים שלהם.

השביתה הכללית המודרנית הראשונה אירעה בשנת 1842. דרישות לשכר ותנאים טובים יותר אשר הגיעו מקרבם של עובדים בתעשיות שונות הגיעו לשיא אשר הביא לאותה השביתה. השביתה אשר החלה באופן מקומי חצתה תחומים שונים והשפיעו על תעשיות רבות ברחבי אנגליה (Mather, 1974). שביתה זו לא הייתה התקוממות ספונטנית אלא התארגנות פוליטית אשר באה לידי ביטוי בשביתה כדי לזכות בויתורים ולשרת את האג'נדה של עורכי השביתה. בעקבות ההצלחה של השביתה אשר הוכיחה כי בכוחם של הפועלים להשבית את העבודה ולגרום לנזקים קשים לכלכלה, הפך מעמד הפועלים להיות מעמד חזק מאוד בחברה האירופאית והוא ידע לקחת את אשר מגיע לו בתור מעמד חזק שכזה (Mather, 1974).

אמנות של מדינות שונות בעולם המערבי אימצו את רעיון השביתה והגנו על זכויות העובדים לשבות אם הם מרגישים כי הם מופלים או לא מקבלים את התנאים ואת היחס שהם חושבים שם ראויים לו. במהלך השנים שביתות הפכו להיות מבנה בולט ביחסי העבודה ברחבי העולם המתועש (שפירא, 2011). העובדים החלו להתארגן באופן גובר והולך כדי שיוכלו להתמודד עם המעסיקים ולגרום לכך שיהיו להם תנאים ושכר טובים יותר. במאה הש'20 השביתה הפכה להיות פעולה לגיטימית ונורמלית כחלק ממאבקים של יחסי עבודה. בדרך כלל השובתים היו שובתים עד אשר היו מקבלים את הדרישות שלהם והמעסיקים מצדם ניסו להתמודד עם הפעלת הלחצים הללו על ידי איום בסגירה של המפעל והפסקת העבודה לחלוטין.

בישראל היו כמה שביתות מרכזיות ובולטות במהלך השנים. בשנת 1951 הייתה את שביתת הימאים שהייתה למעשה השביתה הראשונה בישראל. איגוד הימאים שבת במשך 43 ימים כביכול כדי לשפר את התנאים אך למעשה האיגוד היה חבר מפ"ם והשביתה הייתה פוליטית (דריישפוף, 2011). בשנות השמונים הייתה את שביתת הרופאים הגדולה אשר נמשכה ארבעה חודשים ובה רופאים נטשו את המערכת הציבורית משום שדרשו להעלות את שכרם. שביתת הנמלים בשנת 2004 הייתה שביתה אשר כוונה נגד שר האוצר, בנימין נתניהו, אשר ביקש לערוך רפורמה במבנה הנמלים.

שביתות נוספות אירעו במהלך השנים פעמים רבות כך שמידה רבה ניתן לומר כי ישראל היא בעלת אחוזי שביתות מן הגבוהים בעולם המערבי ובכלל (דריישפוף, 2011). זאת למרות שאין חקיקה מסודרת אשר מאפשרת את השביתות, אלא תמיכה עקיפה של מערכת המשפט בזכות של גורמים שונים לערוך שביתות כדי לקבל את התנאים שם דורשים (צוובנר ולהב, 2003). בעשורים האחרונים אנו עדים לירידה בכמות של השביתות בעולם המערבי (Akkerman, born & torenvlied, 2013). למרות זאת יש להיזהר מלהסיק את